

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudkyň Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Martiny Kůchlerové, Ph.D., ve věci

žalobce: **Ing. M. H., BSc.**, IČO: 74384350
se sídlem podnikání třída Edvarda Beneše 573/94, Hradec Králové
zastoupen Mgr. Jiřím Šlencem, advokátem
se sídlem Velké náměstí 148/11, Hradec Králové

proti
žalovanému: **Státní zemědělská a potravinářská inspekce, ústřední inspektorát**
se sídlem Květná 15, Brno

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 12. 2022, čj. SZPI/BF601-28/2022,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení a rozhodnutí správního orgánu

1. Žalobce se žalobou domáhá přezkoumání shora označeného rozhodnutí žalovaného, který zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Státní zemědělské a potravinářské inspekce, inspektorátu v Hradci Králové (dále také jen „správní orgán I. stupně“ nebo „SZPI“) ze dne 5. 10. 2022, čj. SZPI/BF601-25/2022, kterým mu byla uložena pokuta ve

výši 40 000 Kč za přestupek podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 146/2002 Sb.“), tím, že porušil povinnost stanovenou v § 4b odst. 1 téhož zákona.

2. Tohoto přestupku se měl dopustit tím, že ke dni 14. 1. 2022 nesplnil opatření ze dne 7. 11. 2019, č. P115-60118/19/D, bod D01, ve znění rozhodnutí ze dne 18. 11. 2019, čj. SZPI/BQ644-9/2019, jímž mu bylo uloženo v termínu do 7. 12. 2019 zajistit, aby byl jako prodejce při prodeji tabákových výrobků prostřednictvím komunikace na dálku vybaven počítačovým systémem, který elektronicky jednoznačně ověří věk spotřebitele, neboť v rámci kontrolního nákupu provedeného dne 14. 1. 2022 na e-shopu žalobce provozovaného na jeho internetových stránkách prodal 2 ks tabákového výrobku, přičemž v žádném z kroků objednávky nebylo počítačovým systémem žalobce vyžadováno ověření věku kupujícího, tj. inspektora SZPI, který provedl kontrolní nákup na fiktivní osobu, tedy neodstranil nedostatky tak, jak mu bylo uloženo ve výše uvedeném opatření, když jako prodejce při prodeji tabákových výrobků prostřednictvím komunikace na dálku stále nebyl vybaven počítačovým systémem, který elektronicky jednoznačně ověří věk spotřebitele.
3. Za to správní orgán I. stupně uložil žalobci podle § 11 odst. 3 písm. a) zákona č. 146/2002 Sb. pokutu ve výši 40 000 Kč.

II. Shrnutí žalobních bodů

4. Včas podanou žalobou se žalobce domáhal přezkoumání zákonnosti shora uvedeného rozhodnutí a navrhl jeho zrušení, jakož i zrušení jemu předcházejícího rozhodnutí správního orgánu I. stupně. V úvodu žaloby konstatoval, že předmětný spor se táhne již několik let a jeho podstata spočívá v tom, zda systém pro ověřování věku spotřebitelů tabákových výrobků, který má nastavený ve své praxi, je či není dostačující z pohledu naplnění požadavků zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 65/2017 Sb.“),
5. Žalobce uvedl, že je vybaven počítačovým systémem založeným na ověření věku spotřebitele při předání zboží zákazníkovi, zatímco žalovaný striktně požaduje ověření věku spotřebitele při odeslání, resp. přijetí objednávky. Žalobce z pozice odborníka v oboru informačních technologií shledává jím používaný počítačový systém jako dostatečně spolehlivý pro dosažení toho, aby tabákový výrobek nebyl prodán nezletilé osobě. Dle jeho názoru systém ověření věku spotřebitele v okamžiku převzetí zboží eliminuje nejistoty plynoucí z ověřování věku v dřívějších fázích nákupního procesu vyplývající ze značné vynalézavosti mladistvých. Svůj systém naopak žalobce považuje za skutečně jednoznačně ověřující věk spotřebitele. Cítí se být postupem orgánu dozoru krácen na svých právech, neboť zákon výslovně nestanovuje povinnost ověřit věk zákazníka už při objednání zboží, nezakazuje ověřovat věk zákazníka až při předání zboží (součást nákupního procesu) a nevyklučuje integraci systémů přepravců do systému ověřování věku. Dle žalobce žalovaný nemá žádnou zákonnou oporu pro požadavek na ověření věku spotřebitele už v okamžiku odeslání, resp. přijetí objednávky, ani zákonnou oporu pro omezování rozsahu, funkčnosti či parametrů systému ověřování věku, kterými je vybaven.

6. Žalobce dále namítl, že opatření z roku 2019, jakož i všechna dosud vydaná správní rozhodnutí vůči jeho osobě, jsou založena na pouhé neodborné úvaze úředníka, který nedisponuje odbornou kvalifikací, na základě níž by mu mělo příslušet vyjadřovat se k fungování a parametrům počítačových systémů. Ten ignoroval při kontrolách veškeré podstatné skutečnosti svědčící ve prospěch žalobce, což bylo zásadní pochybení v práci kontrolního orgánu z hlediska zákonného požadavku na zjištění skutečného stavu věci a z hlediska práva žalobce na spravedlivé jednání. Žalobce tvrdí, že SZPI opakovaně uvádí na podporu svých úvah i zřejmé nepravdy, když např. na str. 2 rozhodnutí žalovaného se uvádí, že při kontrolním nákupu dne 14. 10. 2019 „*při předání zásilky nebylo ověřeno, že kupující není mladší 18 let*“. Věk adresáta však nepochybně při předání zboží ověřen byl a informace byla elektronicky zanesena do systému ověřování věku prostřednictvím terminálu přepravce.
7. Žalobce má za to, že SZPI je jednoznačně v důkazní nouzi pro vyřčení výroku, že žalobce není vybaven počítačovým systémem pro ověřování věku předepsaných parametrů. Poukázal na to, že inspektor - úředník SZPI nemá kompetenci k odbornému vyjadřování se k fungování a parametrům informačních systémů, a vyjadřuje určitou pochybnost i o schopnosti tohoto úředníka obhájit si své závěry v přímé konfrontaci. V této souvislosti připomněl, že požadoval ve věci ústní jednání a v rámci něj předvolání tohoto úředníka coby svědka, což však nebylo ze strany SZPI připuštěno.
8. Dle žalobce panuje shoda v tom, že provádí ověření věku a že je vybaven počítačovým systémem pro ověření věku. Přetrvávající spor se týká pouhých dílčích parametrů implementovaného počítačového systému. Prokazatelně však jeho systém funguje tak, že není ohrožen zákonem chráněný zájem. Má zato, že mohlo (dle názoru kontrolního orgánu) dojít k formálnímu naplnění skutkové podstaty přestupku „absence počítačového systému podle představ kontrolního orgánu“, zdůraznil však, že je zde eliminována jakákoli společenská nebezpečnost jednání (tabákový výrobek se nedostane do rukou nezletilých), nemůže tak ani dojít k naplnění materiálního znaku přestupku, a tudíž by neměla být ukládána pokuta.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

9. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný k žalobním námitkám obecně uvedl, že představují v převážné části pouze popírání jeho závěrů a nepřinášejí žádnou otázku, která již nebyla v předchozím řízení přesvědčivě zodpovězena a uzavřena. Za jejich podstatu označil nesouhlas žalobce s názorem správního orgánu, že jím zavedený počítačový systém pro kontrolu věku spotřebitelů při prodeji tabákových výrobků na dálku dostatečně naplňuje povinnost stanovenou v § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb.
10. Žalovaný zdůraznil, že předmětnou problematiku již věcně posuzoval i zdejší krajský soud, který svůj názor formuloval v rozsudku ze dne 20. 8. 2021, čj. 30 A 107/2019-138, tak, že počítačový systém žalobce neodpovídá požadavku § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb. na vybavení systémem ověřování věku, který by elektronicky jednoznačně potvrdil věk spotřebitele. Fyzické ověření věku spotřebitele při předání zboží spotřebiteli prostřednictvím smluvního přepravce a opatření zásilky výraznou červenou samolepkou s označením „18+“ a textem „*pouze do zletilých rukou*“ nelze dle soudu považovat za součást počítačového systému žalobce, který by elektronicky jednoznačně ověřil věk spotřebitele. V počítačovém systému zakotvená povinnost spotřebitele aktivně učinit prohlášení o tom, že je osobou starší 18 let, tj. zaškrtnutí prohlášení „*Prohlašuji, že jsem*

osoba starší 18 let (věk bude ověřen při předání zásilky)“ a vyplnění data narození v objednávkovém formuláři, tak dle názoru zmiňovaného soudu nesplňuje zákonný požadavek elektronického jednoznačného ověření věku spotřebitele vyplývající z ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb.

11. Žalovaný má za to, že stanovisko SZPI k dané problematice je dostatečně zřejmé zejména z obsahu rozhodnutí správních orgánů obou stupňů. K žalobním námitkám pak dále upřesnil následující.
12. Konstatování žalovaného obsažené v napadeném rozhodnutí, že při předání zásilky, která byla objednána v rámci kontrolního nákupu dne 14. 10. 2019, nebylo ověřeno, že kupující není mladší 18 let, není v rozporu se skutečností (jak tvrdí žalobce), nýbrž vyplývá z popisu kontrolních zjištění tak, jak je obsažen v Protokolu o kontrole č. P115-60118/19 ze dne 7. 11. 2019. V tomto dokumentu (strana 3) je uvedeno, že *„při předání doručené zásilky nebyl doručovací společností po inspektorce vyžadován žádný doklad totožnosti, kterým by přebírající doložil, že je skutečně osoba, která si zásilku objednala a která je skutečně starší 18 let“*.
13. Žalovaný odmítl zpochybňování důvěryhodnosti a kompetentnosti inspektora SZPI a tvrzení žalobce o tom, že by ze strany tohoto inspektora mělo docházet k ignorování skutečností svědčících ve prospěch žalobce či dokonce k užití nemorálních nátlakových praktik. Námitky žalobce ke kontrolním zjištěním v protokolu o kontrole ze dne 23. 1. 2020, č. P009-60118/20, ve kterých žalobce již takto argumentoval, byly inspektorátem SZPI řádně vypořádány. Určitá část těchto námitek byla vyhodnocena jako stížnost na postup SZPI a byla přešetřována ředitelem inspektorátu SZPI v Hradci Králové, který nezjistil v tomto postupu pochybení a stížnost tak shledal jako nedůvodnou. Žalobce pak následně ještě požádal o prošetření způsobu vyřízení stížnosti a ani ústřední ředitel SZPI v postupu inspektorátu SZPI v Hradci Králové nezjistil takové pochybení, které by mělo za následek nežádoucí dotčení práv žalobce nebo jeho zaměstnanců. O výsledku tohoto přešetření byl žalobce řádně vyrozuměn přípisem ze dne 17. 4. 2020, čj. SZPI/AH637-8/2020.
14. K žádosti žalobce o nařízení ústního jednání v posuzované věci, jehož hlavním účelem měl být výslech inspektora provádějící předmětnou kontrolu, žalovaný uvedl, že byla správními orgány obou stupňů zamítnuta z důvodu, že nebyly shledány skutečnosti, které by odůvodňovaly provedení výslechu této osoby jako svědka, a to i s přihlédnutím ke skutečnosti, že v předcházejícím správním řízení se žalobcem bylo ústní jednání na žádost žalobce nařízeno, a podle názoru žalovaného nebylo důvodné očekávat, že by v právě posuzované věci, která je skutkově shodná s předcházející kauzou, mělo mít nařízení ústního jednání takový dopad, který by měl nyní vést k odlišnému posouzení merita věci.
15. Žalovaný závěrem vyslovil nesouhlas s tvrzením žalobce, že by SZPI ve svém postupu nerespektovala zákon a že by její názor měl být založen na „pouhé neodborné úvaze nekvalifikovaného úředníka“. O tom svědčí i skutečnost, že Krajský soud v Hradci Králové ve shora zmiňovaném rozsudku, který s právě posuzovanou věcí úzce souvisí, dal za pravdu žalovanému. Žalovaný proto navrhl zamítnutí žaloby.

IV. Sdělení žalobce

16. Ve svém podání ze dne 18. 9. 2023 žalobce sdělil, že jeho zástupci byl doručen rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 8 As 310/2021-64, kterým byla zamítnuta kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 8. 2021, čj. 30 A 107/2019-138. Žalobce prohlásil, že plně respektuje tento rozsudek, ze kterého vyplývá povinnost mít zaveden takový systém ověřování věku zákazníků, který elektronicky ověří věk už při vytvoření objednávky zákazníkem. Byť je stále přesvědčen, že v tomto okamžiku nelze ověřit věk spotřebitele se stoprocentní jistotou, akceptuje stanovisko krajského soudu i Nejvyššího správního soudu, že tato určitá nejistota není dostatečným důvodem pro to, aby systém takovýchto parametrů nebyl používán. Uvedl, že v reakci na rozsudek Nejvyššího správního soudu upravil dne 8. 8. 2023 parametry svého systému ověřování věku a dne 22. 8. 2023 řádně oznámil změnu údajů v systému ověřování věku Ministerstvu zdravotnictví. Vzhledem k tomu, že má implementovány do svého systému ověřování věku subsystémy SZPI, již nemůže být sporu o tom, že jeho systém je aktuálně nastaven v souladu s představami SZPI.
17. Žalobce namítl, že přes skutečnost, že byla proti prvému rozhodnutí SZPI (míněno opatření ze dne 7. 11. 2019, ve znění rozhodnutí ze dne 18. 11. 2019) podána kasační stížnost, o které byl žalovaný informován, provedl u žalobce opětovnou kontrolu, aniž by logicky vyčkal rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti. Výsledkem konání SZPI pak bylo vydání rozhodnutí s obviněním za spáchání přestupků a uložení sankce ve výši 40 000 Kč. Tento postup žalobce označil za účelový, nátlakový a šikanózní. K jednání SZPI vyslovil výhrady, že nebyl objektivně zjišťován skutečný stav věci, účelově byly opatřovány jen důkazy v neprospěch žalobce, bylo odkazováno na okolnosti, které se nestaly, nebylo konáno v ústním jednání, ač to žalobce požadoval včetně výsledku pracovníka SZPI, který kontroly prováděl, nebyl brán zřetel na skutečnost, že nedošlo k porušení základního účelu zákona, tedy k prodeji tabákového výrobku osobě mladší 18 let věku, a počítačový systém žalobce se ukázal jako spolehlivý z pohledu naplnění účelu zákona, i když nebyl dle představ SZPI.
18. Žalobce má zato, že protože neprodal tabákový výrobek osobě mladší 18 let, šlo ve věci toliko o formální spor o použití systému ověřování věku spotřebitele, resp. o parametry počítačového systému. Považuje proto uloženou pokutu ve výši 40 000 Kč za značně nepřiměřenou. Pro srovnání dodal, že např. v případě prokázaného opakovaného prodeje omamných drog dětem byla prodejci orgánem státní správy udělena pokuta 15 000 Kč.
19. Žalobce vyslovil přesvědčení, že nebyl v dané věci naplněn materiální znak, tedy nebyl porušen zákon tím, že by prodal tabákový výrobek osobě mladší 18 let, což správní orgán ani v jednom případě neprokázal. Žalobce zdůraznil, že upravil svůj počítačový systém ověření věku spotřebitele bezprostředně poté, co SZPI aktualizovala dne 21. 7. 2023 parametry ověřování věku spotřebitele a poté, co o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud. Zopakoval, že o tom, že počítačový systém ověřování věku žalobce nebyl dle zákonných požadavků, rozhodl pravomocně Nejvyšší správní soud až rozsudkem doručeným 28. 8. 2023, a nebylo proto žádoucí ze strany správního orgánu provádět kontrolu plnění uložených opatření. Z tohoto důvodu tedy žalobce považuje jednání SZPI za šikanózní.
20. Žalobce setrval na návrhu na zrušení rozhodnutí správních orgánů obou stupňů a přiznání náhrady nákladů řízení. Dále vyslovil požadavek, aby krajský soud, dojde-li k závěru, že žalobce předmětné přestupky spáchal, nechť z hlediska zavinění žalobu zamítne a rozhodne nově o výši sankce, která je v současné výši značně nepříznivá.

V. Jednání soudu

21. Při jednání před soudem dne 6. 12. 2023 účastníci setrvali na svých argumentech a procesních návrzích.

VI. Posouzení věci krajským soudem

22. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Po prostudování předloženého správního spisu a projednání věci při nařízeném jednání dospěl k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům, přičemž žalobu důvodnou neshledal.
23. Z předloženého správního spisu vyplynulo, že žalobce provozuje e-shop, prostřednictvím kterého prodává tabákové výrobky. Součástí jeho webových stránek je systém ověřování věku kupujících založený na registraci před provedením nákupu. Při té musí kupující mimo jiné vyplnit datum narození a zaškrtnout pole s textem „*Prohlašuji, že jsem osoba starší 18 let (věk bude ověřen při předání zásilky)*“.
24. Dne 14. 10. 2019 provedl inspektor SZPI u žalobce kontrolní nákup tabákového výrobku na jím provozovaném e-shopu. Kontrolní zjištění jsou popsána v protokolu o kontrole ze dne 7. 11. 2019, č. P11-60118/19 (včetně jeho příloh a podkladů) ve znění dodatku č. P115-60118/19/E k protokolu o kontrole. Na základě kontrolního nákupu bylo žalobci opatřením ze dne 7. 11. 2019, č. P115-60118/19/D, ve znění rozhodnutí ze dne 18. 11. 2019, čj. SZPI/BQ644-9/2019, uloženo, aby byl jako prodejce při prodeji tabákových výrobků prostřednictvím komunikace na dálku nejpozději do 7. 12. 2019 vybaven počítačovým systémem, který elektronicky jednoznačně ověří věk spotřebitele, tedy aby splnil porušenou povinnost stanovenou v § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb.
25. Proti rozhodnutí o odvolání proti uvedenému opatření se žalobce bránil žalobou u zdejšího krajského soudu, kterou soud rozsudkem ze dne 20. 8. 2021, čj. 30 A 107/2019-138, zamítl. Nepřisvědčil argumentaci žalobce, že tím, že se jeho počítačový systém ověřování věku skládá z několika nedílných komponent (veřejně přístupné části systému elektronického obchodu, neveřejné části systému elektronického obchodu, ekonomického systému žalobce a systému smluvních přepravců) právě systémy smluvních přepravců zajišťují jednoznačné ověření věku spotřebitele v okamžiku prodeje zboží, tj. při předání zboží zákazníkovi. Tím dle krajského soudu žalobce splnil pouze povinnost danou poslední větou § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb., tedy ověřit v okamžiku prodeje, že kupující není mladší 18 let. Další podmínku, tedy vybavení počítačovým systémem, který elektronicky jednoznačně ověří věk spotřebitele, nikoliv. Krajský soud se ztotožnil s žalovaným, že fyzické ověření věku spotřebitele při předání zboží prostřednictvím smluvního přepravce nelze považovat za součást počítačového systému žalobce, který by elektronicky jednoznačně ověřil věk spotřebitele. Za splnění této povinnosti nelze považovat ani to, že spotřebitel v případě objednávky na stránkách žalobce musí zaškrtnout prohlášení o tom, že je starší 18 let a vyplnit datum narození v objednávkovém formuláři.
26. Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 27. 7. 2023, čj. 8 As 310/2021-64, jako nedůvodnou zamítl, když dospěl k závěru, že systém ověřování věku tak, jak jej má nastaven žalobce, podmínky stanovené v § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb. nesplňuje, neboť není naplněna minimálně

podmínka elektronického ověření věku, když ověření věku probíhá fyzicky. To, že doručující osoba prostřednictvím svého elektronického terminálu potvrdí zletilost kupujícího a tato informace se následně promítne do počítačového systému žalobce, označil také za nedostačující. Tato informace je totiž opět založena pouze na fyzickém ověření věku provedeném doručovatelem. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu pak vyplývají následující nosné závěry:

„Systém ověřování věku spotřebitele při prodeji tabákových a souvisejících výrobků na dálku (čl. 2 odst. 36 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/40/EU o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových a souvisejících výrobků, ve spojení s § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek) má naplňovat nejen zákonem a směrnicí stanovený účel, kterým je ochrana zdraví zejména nezletilých osob před škodlivými účinky návykových látek, ale musí také splňovat konkrétní parametry, které plynou z citované právní úpravy a jimiž k naplnění jejího účelu dochází. Tedy, že se jedná o systém počítačový, který elektronicky a jednoznačně ověří věk spotřebitele.

Požadavek na elektronické ověření věku spotřebitele při prodeji tabákových a souvisejících výrobků na dálku není naplněn, pokud ověření věku probíhá při doručení zásilky skrz elektronický terminál přepravce, který na základě předložení dokladu totožnosti či jen prostým pohledem „ověří“ věk spotřebitele. V takovém případě se jedná o ověření fyzické, neboť i případné následné promítnutí této informace do počítačového systému prodejce je založeno pouze na ověření věku provedeném přepravcem.

Požadavek na jednoznačné ověření věku spotřebitele při prodeji tabákových a souvisejících výrobků na dálku je naplněn i v případě, že existuje hypotetická možnost zneužití přístupových údajů do systému ověřování věku, který jinak naplňuje požadavky § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.“

27. V podrobnostech krajský soud odkazuje na odůvodnění zmíněného rozsudku Nejvyššího správního soudu.
28. Dne 14. 1. 2022 byl proveden opětovný kontrolní nákup inspektorem SZPI na e-shopu žalobce za účelem kontroly splnění opatření ze dne 7. 11. 2019, č. P115-60118/19/D, ve znění rozhodnutí ze dne 18. 11. 2019, čj. SZPI/BQ644-9/2019. Tímto kontrolním nákupem bylo zjištěno, že ke dni 14. 1. 2022 žalobce v pozici prodejce při prodeji tabákových výrobků prostřednictvím komunikace na dálku stále nebyl vybaven takovým počítačovým systémem, který by elektronicky jednoznačně ověřil věk spotřebitele. Do provedení kontroly tedy neodstranil nedostatky tak, jak mu bylo uloženo uvedeným opatřením.
29. Krajský soud posoudil žalobu v mezích jejího rozsahu a uplatněných žalobních důvodů.
30. Ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb. stanoví, že „(t)abákové výrobky, kuřácké pomůcky, bylinné výrobky určené ke kouření a elektronické cigarety lze prodávat prostřednictvím prostředku komunikace na dálku, pokud je vyloučen jejich prodej osobám mladším 18 let; za tím účelem musí být prodejce těchto výrobků prostřednictvím prostředku komunikace na dálku vybaven počítačovým systémem, který elektronicky jednoznačně ověří věk spotřebitele (dále jen „systém ověřování věku“). Prodejce je povinen v okamžiku prodeje ověřit, že kupující spotřebitel není mladší 18 let.“

31. Citované ustanovení je transpozicí příslušných ustanovení směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2014/40/EU, o sblížování právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových a souvisejících výrobků a o zrušení směrnice 2001/37/ES, ve znění pozdějších předpisů. Ta ve svém čl. 2 odst. 36 stanoví, co se rozumí „systémem ověřování věku“, rozumí se jím *počítačový systém, který elektronicky jednoznačně potvrdí věk spotřebitele v souladu s vnitrostátními požadavky*.
32. Z výkladu ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb. tak jednoznačně vyplývá, že cílem zákona je vyloučit prodej tabákových výrobků, kuřáckých pomůcek, bylinných výrobků určených ke kouření a elektronických cigaret při prodeji prostřednictvím prostředku komunikace na dálku osobám mladším 18 let a zákonodárce k tomu stanovil konkrétní povinnosti, a to vybavení počítačovým systémem, který elektronicky jednoznačně ověří věk spotřebitele (tj. „systém ověřování věku“), a ověření v okamžiku prodeje, že kupující spotřebitel není mladší 18 let.
33. Ve své žalobě ze dne 8. 2. 2023 žalobce připomněl, že spor o výklad ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb. se táhne již několik let a zopakoval, že je vybaven počítačovým systémem založeným na ověření věku spotřebitele při předání zboží zákazníkovi, zatímco žalovaný striktně požaduje ověření věku spotřebitele při odeslání, resp. přijetí objednávky. Tímto postupem orgánu dozoru se cítí být krácen na svých právech, přičemž zdůraznil, že žalovaný nemá žádnou zákonnou oporu pro požadavek na ověření věku spotřebitele už v okamžiku odeslání, resp. přijetí objednávky, ani zákonnou oporu pro omezování rozsahu, funkčnosti či parametrů systému ověřování věku, kterými je vybaven.
34. Samotnou podstatou sporu, tj. otázkou, zda žalobcem zavedený počítačový systém pro kontrolu věku spotřebitelů při prodeji tabákových výrobků na dálku dostatečně naplňuje povinnost stanovenou v ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb., se krajský soud zabýval již ve svém rozsudku ze dne 20. 8. 2021, čj. 30 A 107/2019-138. V něm zdůraznil, že systém ověřování věku dle definice v čl. 2 odst. 36 směrnice 2014/40/EU musí být počítačovým systémem, který elektronicky jednoznačně ověří věk spotřebitele, přičemž dospěl k závěru, že žalobcův počítačový systém požadavku § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb. na vybavení takovým systémem ověřování věku neodpovídal (viz zmíněný rozsudek krajského soudu). Následně pak Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 27. 7. 2023, čj. 8 As 310/2021-64, kasační stížnost proti tomuto rozsudku jako nedůvodnou zamítl, když rovněž dospěl k závěru, že systém ověřování věku tak, jak jej měl nastaven žalobce, podmínky stanovené v § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb. nesplňoval (viz zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu).
35. Otázka, zda počítačový systém žalobce pro kontrolu věku spotřebitelů při prodeji tabákových výrobků na dálku dostatečně naplňoval či nenaplňoval povinnost stanovenou v ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb., tedy byla opakovaně zodpovězena tak, že nenaplňoval. Z toho tedy vyplývá, že ani v době provedení kontrolního nákupu dne 14. 1. 2022 žalobce nesplnil povinnost mít zavedený počítačový systém podle věty první § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb., neboť jeho počítačový systém k ověření věku kupujícího nesplňoval hlavní požadavek, a to schopnost takového systému elektronicky jednoznačně ověřit věk spotřebitele. Vytýkaného přestupku se tedy dopustil.

36. Žalobce v žalobě ze dne 8. 2. 2023 dále namítal, že všechna vydaná správní rozhodnutí vůči jeho osobě (včetně opatření) jsou založena na pouhé neodborné úvaze úředníka, který při kontrolách ignoroval veškeré podstatné skutečnosti sdělované žalobcem, což bylo zásadní pochybení při zjištění skutečného stavu věci a z hlediska práva žalobce na spravedlivé jednání, k čemuž připomněl, že požadoval nařízení ústního jednání a v rámci něj předvolání tohoto úředníka coby svědka, což však nebylo ze strany SZPI připuštěno.
37. Tyto námitky nemohou mít na shora uvedený závěr ve věci žádný vliv. Otázkou dostatečného zjišťování skutkového stavu věci k problematice žalobcova počítačového systému k ověření věku kupujícího (a námitkou k němu se vztahující) se krajský soud zabýval již ve svém rozsudku ze dne 20. 8. 2021, čj. 30 A 107/2019-138, v němž námitku v tomto směru vznesenou důvodnou neshledal. Již v tomto rozsudku totiž konstatoval a nyní znovu opakuje, že ze žalobní argumentace a námitek je zcela zřejmé, že žalobce správním orgánům vytýká nesprávné posouzení zjištěného skutkového stavu (zejména tím, že připisují důležitost jiným skutečnostem než žalobce) a nesprávnou aplikaci, resp. výklad ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb. Nešlo tak ani o žádnou „neodbornou úvahu“ a nekompetentnost úředníka odborně se vyjadřovat k fungování a parametrům informačních systémů, ani o snahu „o vykreslení žalobce ve špatném světle“, ale o výklad ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb. stanovující (jak je uvedeno shora) jednoznačnou povinnost být vybaven počítačovým systémem, který elektronicky jednoznačně ověří věk spotřebitele.
38. Je tak proto zcela irelevantní i žalobcova námitka, že žalovaný nesprávně ve svém rozhodnutí konstatoval, že při předání zásilky objednané v rámci kontrolního nákupu dne 14. 10. 2019 nebylo ověřeno, že kupující není mladší 18 let. Jednak bylo zjištěno, že při předání doručované zásilky nebyl doručovací společností po inspektorce vyžadován žádný doklad totožnosti, uvedeno v protokolu o kontrole ze dne 7. 11. 2019, a jednak i tak jde pouze o ověření fyzické, neboť i následné promítnutí této informace do počítačového systému žalobce jako prodejce skrz elektronický terminál přepravce je tak založeno pouze na ověření věku provedeném přepravcem (na základě předložení dokladu totožnosti či prostým pohledem), tedy požadavek na elektronické ověření věku spotřebitele při prodeji tabákových výrobků není naplněn.
39. Stejně tak je zcela bez významu pro závěr ve věci námitka, že i v této věci mělo být provedeno ústní jednání a výslech inspektora provádějícího předmětnou kontrolu. Jak je již shora několikrát uvedeno, v dané věci šlo o aplikaci a zejména výklad ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb., tedy o posouzení právní otázky, přičemž pro toto posouzení byl skutkový stav věci správními orgány zjištěn dostatečně a výslech úředníka provádějícího kontrolu by proto byl nadbytečný. Jestliže žalobce k tomu opakovaně namítá, že nebyl dostatečně zadokumentován proces ověření věku spotřebitele při předání zásilky skrze terminály přepravců, ani následné vložení a nakládání s touto vstupní informací v rámci žalobcova počítačového systému ověřování věku, atd., jde pouze o to, že pro samotné posouzení skutkového stavu připisuje důležitost jiným skutečnostem než správní orgány. Žalobcem uváděné a dle jeho názoru opomenuté skutečnosti však, jak vyplývá ze shora uvedeného, na učiněný závěr ve věci nemají žádný vliv. Ani výslech inspektora provádějícího předmětnou kontrolu jako svědka by nemohl na věci nic změnit. Sám žalobce ostatně v žalobě zdůvodňoval potřebu jeho výslechu tím, že by se ukázalo, že je osobou nekompetentní posoudit počítačový systém, nemajícím kvalifikaci oprávnující jej k posuzování fungování a parametrů počítačových systémů a

neschopným obhájit své závěry v přímé konfrontaci. Tyto žalobní námitky jsou tedy ve světle shora učiněného závěru ve věci irelevantní, a nemohou být proto důvodnými.

40. Žalobce již v žalobě ze dne 8. 2. 2023 namítl, že nedošlo k naplnění materiálního znaku přestupku, když je vybaven počítačovým systémem pro ověření věku a provádí ověření věku. Dle jeho názoru se spor týká pouhých dílčích parametrů implementovaného počítačového systému, avšak že jeho systém funguje tak, že není ohrožen zákonem chráněný zájem.
41. Pro vznik odpovědnosti za přestupek je třeba naplnění nejen formálních požadavků, ale i materiálního znaku přestupku. Ten je vyjádřen v § 5 zákona o odpovědnosti za přestupky, dle něhož je přestupkem *společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin*. Společenská škodlivost bude dána tehdy, pokud bude porušen nebo ohrožen nějaký společenský zájem. V daném případě je tímto společenským zájmem ochrana zdraví nezletilých osob před škodlivými účinky tabákových a jiných návykových látek. Škodlivý následek coby znak skutkové podstaty přestupků se nemusí vždy projevit materiálně, obvykle je vyjádřen samotným faktem porušení povinnosti, s nímž *de facto* spadá v jedno. Obecně přitom naplnění materiálního znaku přestupku splývá s naplněním formálních znaků, a to zejména u přestupků ohrožovacích, mezi něž patří i přestupek spáchaný žalobcem.
42. V daném případě tedy šlo o ohrožovací formu následku, která v podstatě znamená vyvolání stavu, který představuje pro objekt přestupku (tj. pro zájem společnosti chráněný zákonem) hrozbu jeho poruchy, resp. stav nebezpečí. Nerespektování stanovené povinnosti proto porušuje uvedený chráněný zájem, neboť je potencionálně způsobilé jej ohrozit. Materiální korektiv společenské škodlivosti přitom nemusí nutně spočívat v konkrétním reálném ohrožení tohoto chráněného zájmu, ale postačí i ohrožení potencionální. V dané věci je podstatné, že k ohrožení zájmu společnosti na ochraně zdraví osob mladších 18 let došlo, neboť žalobce při prodeji tabákových výrobků na dálku nezabezpečil zákonem stanovenou podmínku mít počítačový systém, který elektronicky a jednoznačně ověří věk spotřebitele.
43. Skutečnost, že v daném případě nebyl prokázán prodej tabákových výrobků osobě mladší 18 let (jak žalobce také namítá), tedy není pro vznik odpovědnosti za porušení příslušného ustanovení zákona č. 65/2017 Sb. sama o sobě významná. Taková skutečnost případně může být významná pouze z hlediska posouzení samotné výše stanovené sankce.
44. Krajský soud tedy uzavírá, že za situace, kdy systém ověřování věku tak, jak jej měl nastaven žalobce, nesplňoval podmínky stanovené v § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb., lze jím spáchaný přestupek popsáný shora považovat za jednání ohrožující zájem společnosti na ochraně zdraví osob mladších 18 let bez ohledu na to, zda jím k ohrožení zdraví konkrétního spotřebitele mladšího 18 let došlo či nikoliv.
45. Krajský soud nesouhlasí ani s názorem, že ve věci šlo toliko o formální spor. Lze připomenout, že Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 27. 7. 2023, čj. 8 As 310/2021-64, konstatoval, že účelem směrnice 2014/40/EU i zákona č. 65/2017 Sb. je sice ochrana zdraví zejména nezletilých osob před škodlivými účinky návykových látek, to však neznamená, že prodejci mohou tohoto cíle dosáhnout libovolnými prostředky. A dodal, že evropský a následně český zákonodárce stanovil i konkrétní

parametry systému, který má tento cíl naplňovat, přičemž ze směrnice i ze zákona jasně vyplývá, že systém ověřování věku má být systém i) počítačový, který ii) elektronicky a iii) jednoznačně ověří věk kupujícího spotřebitele. Požadavek na elektronické ověření věku spotřebitele je i dle Nejvyššího správního soudu zřejmý již z gramatického výkladu § 6 odst. 1 zákona o ochraně zdraví a čl. 2 odst. 36 směrnice 2014/40/EU a dále plyne i ze systematiky a účelu unijní úpravy. A je rovněž zřejmé, že se zákonodárce rozhodl upřednostnit elektronickou formu ověřování věku, které proběhne na dálku.

46. K žalobcově opakované argumentaci, že se stále domnívá, že právě jeho počítačový systém „jednoznačně“ ověřoval věk kupujícího, pak lze rovněž z rozsudku Nejvyššího správního soudu čj. 8 As 310/2021-64 připomenout, že *„pokud by se na požadavek jednoznačnosti nablíželo optikou stěžovatele, pak by jím zavedený systém nesplňoval nejen požadavek elektronického ověření, ale ani požadavek jednoznačného ověření. Ani při předložení úředního dokladu totožnosti smluvnímu přepravci totiž nelze vyloučit, že kupující spotřebitel předloží doklad totožnosti patřící jiné osobě, či dokonce doklad padělaný či pozměněný. Z povahy věci pak nelze o jednoznačnosti hovořit ani při ověření věku prostým pohledem doručující osoby.“*
47. Žalobcem v žalobě uváděné skutečnosti, že nebyl prokázán prodej osobě mladší 18 let a že šlo o formální spor, tedy nelze považovat za okolnosti, které by měly vliv na míru společenské škodlivosti zjištěného deliktního jednání, a proto naplnění materiálního znaku přestupku nemohou vyloučit.
48. Po vydání rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2023, čj. 8 As 310/2021-64, již žalobce nebrojí proti samotnému závěru o tom, že ke dni provedení předmětného kontrolního nákupu v roce 2022 jím nastavený počítačový systém elektronicky jednoznačně neověřoval věk spotřebitele, a že tak nesplnil povinnost stanovenou v § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb. Žalobce ve svém podání ze dne 18. 9. 2023 sdělil, že plně respektuje tento rozsudek a že v reakci na něj upravil dne 8. 8. 2023 parametry svého systému ověřování věku a že již nemůže být sporu o tom, že jeho systém je aktuálně nastaven „v souladu s představami SZPI“.
49. V tomto podání ze dne 18. 9. 2023 žalobce některé námitky zopakoval a vznesl i námitky další.
50. Předně vyslovil výhrady k jednání SZPI, namítl, že nebyl objektivně zjišťován skutečný stav věci, účelově byly opatřovány jen důkazy v jeho neprospěch, bylo odkazováno na okolnosti, které se nestaly, nebylo konáno ústní jednání, které žalobce požadoval včetně výsledku pracovníka SZPI provádějícího kontrolu, nebyl brán zřetel na skutečnost, že nedošlo k porušení základního účelu zákona (prodeji tabákového výrobku osobě mladší 18 let věku) a že počítačový systém žalobce se ukázal jako spolehlivý z pohledu naplnění účelu zákona, i když „nebyl dle představ SZPI“.
51. K těmto námitkám krajský soud odkazuje na shora uvedené vypořádání otázky zjišťování skutkového stavu věci, neprovedení výsledku kontrolu provádějícího pracovníka SZPI a irelevantnosti neprokázání prodeje tabákového výrobku osobě mladší 18 let věku v daném případě. Posledně zmíněná námitka pak úzce souvisí s námitkou nenaplnění materiálního znaku přestupku v dané věci (včetně názoru, že šlo pouze o formální spor), k čemuž krajský soud rovněž odkazuje na shora uvedené vypořádání této otázky. Lze zopakovat, že počítačový systém ověřování věku tak, jak jej měl nastaven žalobce,

nesplňoval podmínky stanovené v § 6 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb. a nešlo tak pouze o nenaplnění „představ SZPI“.

52. K dalším námitkám, tj. námitce nepřiměřenosti pokuty ve výši 40 000 Kč (včetně návrhu na moderaci) a námitce účelového, nátlakového a zejména šikanózního postupu SZPI (provedení opětovných kontrol i přes podání kasační stížnosti proti prvému rozhodnutí SZPI) musí krajský soud konstatovat, že byly uplatněny až po uplynutí lhůty uvedené v ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s., přičemž se nejedná se o rozvinutí některého ze včas uplatněných žalobních bodů. Krajský soud se proto těmito námitkami nemohl věcně zabývat. Přesto se k některým z nich ve stručnosti nad rámec uvedeného vyjádří.
53. K výši pokuty krajský soud poznamenává, že byla odůvodněna správním orgánem I. stupně v jeho rozhodnutí zcela dostatečně (včetně úvah o její výši), přičemž žalovaný se pak s tímto zdůvodněním ztotožnil. Krajský soud zdůrazňuje, že nejen námitky proti samotné pokutě, ale i návrh na moderaci podléhá koncentraci ve smyslu § 71 odst. 2 s. ř. s. a nutno jej učinit ve lhůtě pro podání žaloby.
54. Pokud jde o námitku účelového, nátlakového a šikanózního postupu SZPI, nelze obecně souhlasit s názorem, že by správní orgány neměly kontrolovat uložená opatření nebo rozhodnutím uložené povinnosti v době, kdy o věci rozhoduje soud. Správní rozhodnutí (byť je napadené žalobou) je totiž až do případného zrušení nadáno presumpcí zákonnosti a správnosti. Eventuální výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí přitom lze při podání žaloby odvrátit (za splnění zákonných podmínek) žádostí o přiznání odkladného účinku žalobě. Postup SZPI, který po uložení předmětného opatření vždy až po dalším a dalším roce kontroloval splnění jím uložené povinnosti, rozhodně nelze považovat za šikanózní, účelový ani nátlakový, neboť po uplynutí jím stanoveného termínu pro nápravu protiprávního stavu pouze provedl kontrolu, a to s dostatečným časovým odstupem. Pokud žalobce vyčkával se splněním uložené povinnosti až na potvrzení pravomocného správního rozhodnutí vyšší autoritou (zde dokonce až Nejvyšším správním soudem), pak s tím spojené následky jdou k jeho tíži.
55. Lze dodat, že pokud žalobce zdůrazňoval, že upravil svůj počítačový systém ověření věku spotřebitele bezprostředně poté, co SZPI aktualizovala dne 21. 7. 2023 parametry ověřování věku spotřebitele a poté, co o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud, pak i tato skutečnost je pro posouzení věci zcela irrelevantní.

VII. Závěr a náklady řízení

56. S ohledem na shora uvedené krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s.
57. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný náhradu nákladů nenárokoval a ze soudního spisu nevyplývá, že by mu v průběhu řízení před krajským soudem nějaké náklady nad běžnou úřední činnost vznikly.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 12. prosince 2023

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu